

Mijnraad

Aan
De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat
t.a.v. de Directeur Warmte en Ondergrond
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
5 juli 2022	DGKE-WO/22189607	MIJR/22297139	-

Onderwerp: Mijnraadadvies instemming winningsplan aardwarmte Heerlen

Bij bericht van 29 april 2022 heeft u de Mijnraad advies gevraagd over de aanvraag instemming winningsplan aardwarmte Heerlen van Mijwater Energie B.V. (hierna: aanvrager) van 20 juni 2019.

De Mijnraad heeft kennisgenomen van de aanvraag en de hierover uitgebrachte adviezen, te weten:

- TNO Adviesgroep Economische Zaken (TNO-AGE) (27 oktober 2021, 16 december 2021 en 8 maart 2022);
- Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) (8 november 2021, 12 januari 2022 en 21 maart 2022);
- de provincie Limburg (14 januari 2022);
- het waterschap Limburg (19 januari 2022);
- de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) (concept-advies).

U merkt op dat de gemeente Heerlen heeft aangegeven dat zij geen reden zien om opmerkingen te maken op het winningsplan.

Bij dit advies heeft de Mijnraad gekeken naar de volledigheid en de kwaliteit van het ingediende winningsplan, en naar de onderlinge samenhang en balans tussen winningsplan en uitgebrachte adviezen. De Mijnraad geeft in zijn advies geen uitputtende behandeling van het winningsplan en de adviezen, maar gaat met name in op die aspecten die de Mijnraad van belang acht voor het geven van aanvullende overwegingen, dan wel voor het onderstrepen, nuanceren of verbinden van opmerkingen of aanbevelingen in de adviezen.

Advies

De Mijnraad adviseert de staatssecretaris in te stemmen met het winningsplan aardwarmte Heerlen, mits aan voorwaarden wordt voldaan. De Mijnraad licht dit hieronder toe.

Toelichting

In en nabij het gebied rond Heerlen hebben mijnbouwactiviteiten in de vorm van steenkoolwinning plaatsgevonden. De effecten als gevolg van het beëindigen hiervan, zoals het stoppen van het weg pompen van grondwater met als gevolg stijgend grondwater, zijn merkbaar. Over de grens in Duitsland is de winning van bruinkool nog steeds gaande en zijn ook oude mijngangen aanwezig door steenkolenwinning in het verleden. In 2011 is er een incident (sinkhole) geweest in de parkeergarage van het winkelcentrum 't Loon in Heerlen, resulterend in een verzakking van het gebouw. Het winnen van aardwarmte uit met water volgelopen mijngangen van de voormalige Oranje Nassau mijnen is met de aanvang in 2008 een relatief nieuwe mijnbouwactiviteit in deze regio.

Uit de aanvraag "Ontwikkelingsplan aardwarmte Heerlen" met de bijbehorende bijlagen en aanvullende informatie komt naar voren dat het mijnwatersysteem vanaf 2008 werkzaam is door middel van drie productieputten (HH1, HNL1, HLN2) en twee injectieputten (HH2, HLN3) in de mijngangen op een diepte tussen de 250 en 700 meter. De putten dieper dan 500 meter vallen onder de Mijnbouwwet met het ministerie van EZK als bevoegd gezag. De putten ondieper dan 500 meter vallen onder de wetgeving en bevoegdheid van de provincie. Aangezien het hier om één samenhangend systeem gaat adviseert de Mijnraad dat beide overheidsorganen hier gezamenlijk optreden teneinde transparantie in de besluitvorming te bewerkstelligen. Dit advies geldt ook voor handavings- en monitoringsactiviteiten.

De aanvrager geeft aan dat het mijnwatersysteem drukloos wordt bedreven, waarbij wordt opgemerkt dat de stroomsnelheden laag zijn en dat geen erosie van de mijngangen zal optreden. De Mijnraad merkt hierover op dat dit echter niet wordt onderbouwd met onderzoeksresultaten en/of monitoringgegevens. De Mijnraad merkt overigens op dat er door het oppompen van mijnwater in de gangen er altijd stroming zal optreden en er dus een druk gradiënt zal ontstaan die groter zal worden met toenemend debiet. De term "drukloos bedrijven" van dit systeem is derhalve niet correct.

Vervolgstep winning mijnwater en meer uitgebreide monitoring

De aanvrager geeft aan in de toekomst een zesde put (HH3a/HLH-GT-03) aan te leggen en het debiet in de bestaande putten te willen verhogen naar 180 m³/uur in de putten HH1 en HH2 en 360 m³/uur in de andere drie putten. De stroomsnelheid van het water in de mijngangen zal hierdoor worden verhoogd. Tevens introduceert men zg. 'kruisgewijze productie', waarbij interactie tussen kruisende mijngangen wordt toegestaan. De reden van dit verzoek is de verwachting van de aanvrager dat de komende vijf tot zes jaar het aantal aansluitingen tot meer dan 1,1 miljoen m² aan gebouwequivalenten zal worden uitgebreid. SodM adviseert het debiet niet te verhogen maar het te maximaliseren tot de huidige 180 m³/uur. Het waterschap ondersteunt het advies van SodM om het debiet tot dit maximum te begrenzen. De Mijnraad is het eens met beide adviezen.

Hieruit volgt dat voor de vervolgstap - het eventuele verhogen van het debiet - opnieuw een verzoek om instemming van het winningsplan moet worden ingediend door de aanvrager.

Mijnraad

Er is momenteel onvoldoende informatie voorhanden over de stabiliteit van de mijngangen ten gevolge van stroming van het mijnwater. De Mijnraad acht het daarom van belang om zo spoedig mogelijk hierover meer gegevens te verzamelen. Als de aanvrager in de toekomst een nieuw verzoek tot instemming winningsplan zal indienen voor bovengenoemde vervolgstap, kan dan op basis van de informatie een gefundeerde afweging worden gemaakt. De Mijnraad vindt – op weg naar deze vervolgstap – dat uitgebreidere monitoring van de huidige situatie - zinvol is om het bestaande EPANET 2.0 model te kunnen valideren en in kaart te kunnen brengen waar mogelijk risicogebieden kunnen ontstaan. Dit is in lijn met het SodM advies van 8 november 2021 waarin zij aangeeft de bodemdaling als gevolg van instortende mijngangen door circulatie in het ondiepere gedeelte, niet te kunnen beoordelen en daarom een nader onderzoek adviseert.

Refererend naar het bovenstaande adviseert de Mijnraad de staatssecretaris te onderzoeken hoe een aanvullend monitoringsysteem opgezet kan worden. Maak daarbij gebruik van de kennis en deskundigheid van SodM.

De Mijnraad heeft een aantal suggesties met betrekking tot zo'n aanvullend monitoringssysteem, namelijk

- Satelliet monitoring; is reeds mogelijk en eventuele inzakking kan worden geregistreerd.
- Akoestische monitoring; door de relatief ondiepe ligging van de mijngangen is het mogelijk om 'gekraak', een voorbode voor een instortende mijngang, te horen. Op deze manier is het mogelijk te monitoren wat er in de mijngangen gebeurt.
- Seismische monitoring, waarbij een netwerk van geofoons zal moeten worden aangelegd en aangesloten op het KNMI-netwerk dat reeds in werking is voor registratie van aardbevingen in dit gebied. Dit is ook al het geval bij andere conventionele aardwarmte-projecten in Nederland.

Tenslotte is de Mijnraad van mening dat het monitoren van de stabiliteit van de mijngangen en het inschatten van mogelijke risico's, zoals het optreden van sinkholes, onderdeel zullen moeten zijn van de nazorg van de gesloten steenkolenmijnen en de veiligheid van de Limburgers. In die context is de Mijnraad enigszins verbaasd dat in geen van de adviezen van gemeente, provincie en waterschap wordt gerefereerd aan het sinkhole incident in 2011.

Aansprakelijkheid schade

De Mijnraad is van mening dat gezien de mix van historische en huidige mijnbouwactiviteiten in deze regio er een potentieel conflict kan ontstaan bij de beoordeling en aansprakelijkheid van de schade als gevolg van de effecten van de verschillende mijnbouwactiviteiten in dit gebied. In geval van schade zal het niet mogelijk zijn om een causaal verband te kunnen leggen. Dit levert een lastige situatie op waar bewoners mogelijk de dupe van worden.

De Mijnraad vindt dat deze kwestie niet eenzijdig neergelegd kan worden bij de aanvrager.

De Mijnraad adviseert daarom het monitoringsgebied groter te maken dan het gebied uit het winningsplan, zodat er achtergrondwaarden gemeten kunnen worden daar waar geen invloed is van dit aardwarmte-project. Dit in verband met aansprakelijkheid van mogelijke schade al dan niet veroorzaakt door dit aardwarmte-project en de juridische afwikkeling hiervan.

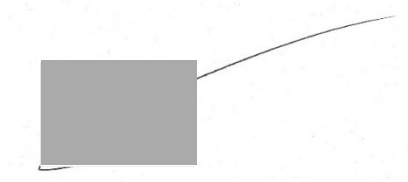
In afwachting van een landelijke schaderegeling, waar ook de steenkolenwinning onder valt, adviseert de Mijnraad naast het opzetten van een aanvullend monitoringssysteem, afspraken te maken met de aanvrager over het leveren van een

Mijnraad

financiële bijdrage in het tijdelijk Schadefonds Calamiteitenfonds Mijn(water)schade. Hierin is ook door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, de provincie Limburg en gemeenten gelegen in de toenmalige mijnstreek een bijdrage gestort die gebruikt wordt voor afhandeling van schadegevallen door effecten van de steenkolenwinning.

Landschappelijke inpassing beoogde putlocatie

De provincie Limburg vraagt in haar advies van 14 januari 2022 aandacht voor het effect van de beoogde putlocaties op het landschap: de locaties liggen in een gebied met een hoge landschappelijke waarde (de 'groenblauwe mantel'). De aanvrager toont in "Well Locations, Mijnwater well: HLH-GT-03" vijf mogelijke putlocaties. Drie van de beoogde locaties liggen op bestaand industrieterrein, twee zijn geprojecteerd in een strook met bomen. De aanvraag bevat geen afwegingskader voor de locatiekeuze. De provincie stelt voor eerst in te zetten op de drie putlocaties op het bedrijventerrein en pas wanneer die niet haalbaar blijken de twee locaties in de groene mantel te overwegen. De Mijnraad is het hiermee eens, zowel vanwege de landschappelijke aspecten, alsook vanuit het oogpunt van maatschappelijk draagvlak.

voorzitter Mijnraad